

О.О. Рибалка, Українська академія банківської справи НБУ

РОЗГЛЯД СУТНОСТІ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКУ З ПОЗИЦІЇ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Досягнення високої ефективності функціонування банку є головною метою, яку ставлять перед собою його власники, вкладаючи кошти в банківський бізнес, а управління прибутковістю є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту банку, що зумовило значні наукові напрацювання у цих сферах.

Концепція прибутку як економічної категорії зазнавала значних змін і розвитку, але до нашого часу в економічній літературі існують різні точки зору щодо прибутку як економічної категорії.

Розглядаючи сутність прибутку з позиції банківського бізнесу, особливу увагу варто звернути на те, що прибуток являє собою форму доходу підприємця, який вкладає власний капітал з метою досягнення окремого комерційного успіху, в той же час він є визначеною платою за ризик здійснення підприємницької діяльності. Отже, рівень прибутку та рівень ризику знаходяться між собою в прямо пропорційній залежності.

Слід зазначити, що прибуток є вартісним показником та характеризує лише ту частину доходу, яка звільнена від витрат, що були понесені в процесі діяльності.

Опрацювання наукових джерел стосовно визначення сутності прибутку як економічної категорії дозволяють сформулювати визначення з урахуванням особливостей функціонування банківської установи: прибуток – це виражений у грошовій формі дохід підприємця на вкладений капітал, плата за працю, за ризик ведення підприємницької діяльності і є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.

Значення прибутку є загальноновизнаним, однак значення прибутковості банківського бізнесу значно ширше, ніж прибуток інших учасників процесу відтворення, оскільки в ньому зацікавлені значні верстви населення, підприємницькі структури та держава. Так, наприклад, зацікавленість у збільшенні прибутку виявляють:

- акціонери банку, оскільки це пов'язано з доходом на інвестований капітал;

- вкладники, оскільки зростання прибутку сприяє підвищенню надійності та стійкості банківської установи, що тим самим підвищує гарантію збереження вкладів;
- зацікавленість позичальників пояснюється здатністю банку надавати позики, розмір яких залежить від розміру та структури його капіталу, а прибуток – основне джерело;
- групи населення, підприємства та організації, джерелом доходів яких є видатки з бюджету, також зацікавлені в збільшенні прибутку банків, оскільки значна його частина потрапляє в доходну частину бюджету.

Оскільки прибуток є головною метою діяльності банків, то отримання його на достатньому рівні необхідно банківським установам для залучення нового капіталу, що дозволить збільшити обсяги та підвищити якість запропонованих послуг, стимулює діяльність керівництва банку по розширенню та удосконаленню операцій, зниженню витрат та розвитку банківських технологій.

Таким чином, прибутковість банківського бізнесу є одним з найважливіших індикаторів, що характеризують фінансові результати діяльності банків, є матеріальною основою їх подальшого функціонування та визначення рейтингу на банківському ринку. Основна задача банківського менеджменту – не допустити його зниження, оскільки це неминуче відобразиться як на показниках достатності капіталу, так і на рівні конкурентоспроможності банківської установи.